

Predkladacia správa

Dňa 24. decembra 2017 nadobudlo účinnosť Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2338 zo 14. decembra 2016, ktoré mení a dopĺňa Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 1370/2007 z 23. októbra 2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a cestnej osobnej doprave, ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 1191/69 a (EHS) č. 1107/7 (ďalej len „Nariadenie EP a Rady č. 1370/2007“). Snahou Európskej únie je liberalizácia trhu služieb železničnej dopravy ako podpora hospodárskej súťaže, ktorá prispieva k rozvoju železničnej dopravy a využitiu jej kapacitných možností. V zmysle čl. 8, odseku 2iii) Nariadenia EP a Rady č. 1370/2007 sa od 25. decembra 2023 ukončí možnosť zadávať zmluvy o službách vo verejnom záujme priamym zadáním, čo znamená, že zmluvy vo verejnom záujme budú podliehať povinnej verejnej súťaži. Časť trhu môže byť i naďalej vyhradená pre priame zadanie, ale iba za prísne definovaných podmienok ustanovených v Nariadení EP a Rady č. 1370/2007. Z uvedeného dôvodu je nutné pristúpiť k procesu liberalizácie dopravných služieb vo verejnom záujme na železničných a špeciálnych dráhach (ďalej len „liberalizácia“) na území Slovenskej republiky, čo znamená otvorenie trhu služieb železničnej dopravy.

Liberalizáciu je nutné riešiť koncepčne a koordinovane v rámci celej verejnej osobnej dopravy na území Slovenskej republiky. Liberalizácia musí byť nastavená tak, že železničná doprava bude aj naďalej systémová, a to s cieľom naplnenia verejného záujmu, dopravnej politiky štátu a pokrytia požiadaviek cestujúcej verejnosti v jednotlivých regiónoch.

Cieľom liberalizácie je zvýšiť konkurenčný tlak na trhu vnútroštátnej železničnej dopravy za účelom zvýšenia a zlepšenia kvality služieb v osobnej železničnej doprave a zabezpečiť lepší pomer medzi kvalitou a cenou služieb vo verejnom záujme v železničnej osobnej doprave. Pre vstup viacerých železničných podnikov na trh bude potrebné nastaviť jednotné pravidlá postupu súťaženia jednotlivých trás, čo prispeje k vytvoreniu rovnakých obchodných podmienok pre železničné podniky.

Medzi očakávané prínosy procesu liberalizácie trhu služieb železničnej dopravy patrí zvýšenie efektívnosti železničného systému, zvýšenie úrovne poskytovaných služieb, vyššia flexibilita, prechod cestujúcej verejnosti z menej ekologického druhu dopravy na železničnú dopravu a s tým spojený pokles negatívnych externých nákladov dopravy.

Materiál poskytuje stručné zhrnutie rozsahu a fungovania služby vo verejnom záujme vo vybraných európskych okolitých krajinách. Ďalej obsahuje popis jednotlivých krokov, ktoré je potrebné zabezpečiť v rámci prípravy liberalizácie na území Slovenskej republiky. Súčasťou materiálu je návrh harmonogramu verejných súťaží a ich rozdelenie na prevádzkové súbory v regionálnej doprave, v medzinárodnej regionálnej doprave, vo vnútroštátnej diaľkovej doprave a v medzinárodnej diaľkovej doprave. Materiál ďalej obsahuje legislatívne kroky, ktoré je potrebné vykonať v rámci zjednodušenia procesov a postupov liberalizácie.

Materiál je predkladaný ako informatívny a nebol predmetom medzirezortného pripomienkového konania.